

Svar på skriftligt spörsmål SSS 288/2019 rd

Svar på skriftligt spörsmål om nya undervisningsmetoder och inlärningsmiljöer i grundskolan

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 288/2019 rd undertecknat av riksdagsledamot Jenna Simula/saf m.fl.:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att barnen bättre ska beaktas som individer när det gäller utrymmeslösningar och undervisningsmetoder i grundskolan och

hur förhindras en försämring av kvaliteten i undervisning på grund av reformerna och hur säkerställs jämställdheten?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Undervisningsmetoderna som tillämpas i skolorna omfattas i Finland av lärarens pedagogiska autonomi så att lärarna fritt kan välja vilka metoder de använder. I valet av undervisningsmetoder ska riktlinjerna för arbetssätten inom den grundläggande utbildningen i grunderna för läroplanen för grundläggande utbildningen (2014) beaktas: ”Utgångspunkt för valet av arbetssätt är de mål som ställts upp för undervisningen samt elevernas behov, förutsättningar och intressen. Varierande arbetssätt stödjer och styr såväl undervisningsgruppens som den enskilda elevens lärande. Arbetssätt som lämpar sig för olika åldrar och olika undervisnings- och lärsituationer ska användas i undervisningen. Genom mångsidiga arbetssätt och bedömningsmetoder får eleverna möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt.”

Eftersom undersökningar visar att eleverna lär sig på olika sätt ska detta beaktas i undervisningen genom att det tillhandahålls mångsidiga arbetssätt för att varje elev ska få lära sig på det sätt som lämpar sig bäst för honom eller henne. I läroplanen konstateras beträffande mångsidiga arbetssätt: ”Mångsidiga arbetssätt bidrar till glädje i lärandet och till att eleverna upplever att de lyckas samt stödjer kreativ verksamhet som är karakteristisk för olika åldrar. Erfarenhetsbaserade och aktiverande arbetssätt samt rörelse och användningen av olika sinnen berikar lärandet och stärker motivationen.” I grunderna framhävs dessutom betydelsen av inläring som sker i samverkan eftersom man i fortsatta studier och även i arbetslivet förväntas kunna samarbeta med andra: Genom valet av arbetssätt kan man också stödja kollaborativt lärande, där kunskap och förståelse byggs upp genom interaktion med andra. Eleverna ska få agera i olika roller, dela uppgifter med varandra och ta ansvar för både individuella och gemensamma mål.”

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 288/2019 rd

Med tanke på förebyggande av behovet av stöd framhävs i valet av arbetssätt även elevernas olika individuella behov så här: ”Differentiering i undervisningen ska styra valet av arbetssätt. Differentieringen ska grunda sig på kännedom om eleverna och vara ett centralt pedagogiskt perspektiv i all undervisning. Differentiering berör studiernas omfattning och djup, arbetsrytm, arbetsgång och elevernas olika sätt att lära sig. Differentieringen ska utgå från elevens behov och möjligheter att själv planera sina studier, att välja olika arbetssätt och studera i egen takt. Elevernas individuella olikheter och skillnader i elevernas utveckling ska också beaktas vid valet av arbetssätt. Genom differentiering stödjer man elevens självkänsla och motivation och tryggar arbetsron. Differentiering bidrar också till att förebygga behov av stöd.”

I statsrådets förordning om riksomfattande mål för utbildningen enligt lagen om grundläggande utbildning och om timfördelning i den grundläggande utbildningen stadgas så här: ”Eleverna vägleds och uppmuntras att på egen hand och kritiskt skaffa information och ges sådana i informations- och kommunikationsteknologi som krävs för detta ändamål.” (Statsrådets förordning 422/2012 4 §)

För skolbyggnader, det vill säga grundskolans fysiska undervisningslokaler, och andra inlärningsmiljöer ansvarar kommunerna och andra som anordnar undervisning. I statsrådets förordning om riksomfattande mål för utbildningen enligt lagen om grundläggande utbildning och om timfördelning i den grundläggande utbildningen stadgas så här: ”Skolans verksamhetskultur och inlärningsmiljöer ska vara trygga och hälsosamma, beakta elevernas individuella behov, stödja deras individuella och gemensamma utveckling, inläring och kommunikation.” (Statsrådets förordning 422/2012).

Det finns cirka 4 200 grundskole- och gymnasielokaler i Finland. Av skolbyggnaderna byggdes cirka 85 procent före början av 1990-talet. (Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhets publikationsserie 5/2018, Utvecklings- och sparpotentialen hos kommunernas byggnadsbestånd). Av den här anledningen finns det i Finland många skolbyggnader som är i behov av grundlig sanering eller som måste ersättas med helt nya skolbyggnader. I Markanvändnings- och bygglagen (132/1999, MBL) bestäms de allmänna förutsättningarna och tekniska kraven för byggande vilka också gäller för uppförande av skolbyggnader. Dessutom styrs byggandet av förordningar. Dessa har samlats i Finlands byggbestämmelsesamling som förs av miljöministeriet. Miljöministeriet har också utarbetat anvisningar för god byggsed. Bygginformationsstiftelsen publicerade i juni 2019 anvisningar för planering av inomhus- och utomhusutrymmen för den grundläggande utbildningen och daghem. För utarbetandet av anvisningarna har mångprofessionella delegationer på bred basis ansvarat. I arbetet har dessutom experter inom olika områden deltagit och en omfattande grupp har lämnat fram utlåtanden. I anvisningarna framhävs särskilt utarbetandet av skolans pedagogiska plan innan planeringsarbetet inleds och inkluderande av användarna under hela planerings-, byggnads- och ibruktagningsprocessen. Utbildningsstyrelsen tar dessutom fram anvisningarna som stöder planeringen av undervisningslokaler för bland annat färdighets- och konstämnen.

I valet av inlärningsmiljöer i grunderna för läroplanen för den grundläggande undervisningen framhävs att inlärningsmiljöerna ska stöda inläringen. I grunderna konstateras så här: ”Lärningssmiljöerna ska planeras utifrån elevernas individuella behov.” Många elever behöver utrymme som är

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 288/2019 rd

avskilt från lärmiljöerna för att kunna lära sig på det bästa möjliga sätt, därför konstateras det i grunderna att ”Lärmiljöerna ska utvecklas med beaktande av varje elevs och hela skolans totala välbefinnande. Miljöerna ska vara trygga och hälsosamma och främja elevernas sunda utveckling och välbefinnande i enlighet med deras ålder och förutsättningar. Eleverna ska lära sig att handla på ett ansvarsfullt och tryggt sätt i alla lärmiljöer. Arbetsro och en vänlig och lugn atmosfär stödjer lärandet.” Eftersom det hittills finns mycket lite forskning om inläring i olika slag av lärmiljöer tas det i läroplansgrunderna inte ställning till hur en lärmiljö som är bättre än en annan ska se ut. I grunderna framhävs mångsidiga lärmiljöer och valet av dem i enlighet med elevernas behov. I grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen talas de inte alls om öppna inlärningsmiljöer.

I YLE:s nyhetsartikel den 2.11.2019 kombineras det ökade antalet neuropsykiatriska remisser med att de nya grunderna för läroplanen började tillämpas. Ökningen av remisser skedde 2014–2016 och började därefter sjunka på nytt. Det är viktigt att uppmärksamma att grunderna för den nya läroplanen började tillämpas den 1.8.2016 bland årsklasserna 1–6 så att det inte består någon tidsmässig relation mellan dessa.

Under 2018–2019 har Utbildningsstyrelsen delat ut cirka 75 mn euro i särskilda statliga understöd för åtgärder som främjar jämställdheten inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen. Understöden har till exempel kunnat användas för att minska gruppstorlekarna och för att anställa kompanjonlärare och skolgångshandledare. Med särskilda statliga understöd från i höstas har det också varit möjligt att anställa till exempel handledare för välmående och samhällspedagoger. Indikatorer för att få statsunderstöd har varit utbildningsnivån bland befolkningen i området, antalet invandrare och arbetslöshetsgraden.

I grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014 fastställts att ”stöd för lärande och skolgång innebär både lösningar som berör hela gruppen och lärmiljön och lösningar som möter elevernas individuella behov. Eleven ska i första hand ges stöd i sin egen undervisningsgrupp och skola genom olika flexibla arrangemang, om inte elevens bästa nödvändigtvis förutsätter att eleven flyttas till en annan undervisningsgrupp eller skola”. Utgångspunkten är alltså barnets intresse. I bedömningen av elevens behov av stöd och i planeringen av undervisningsarrangemangen ska ovanstående princip beaktas. Det är möjligt att undervisningen av en elev som behöver stöd sker till exempel i smågrupper som texten i grunderna hänvisar till.

Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen har tolkats fel när det framhålls att den kräver för stor självstyrning av eleverna. Självstyrt lärande har lyfts fram i grunderna för läroplanen som mål för undervisningen, inte som en färdighet som eleven borde ha eller förfoga över redan under den grundläggande utbildningen. Färdigheter i anslutning till eget initiativ behövs både i vardagslivet som i studierna, därför måste man öva upp dessa småningom men det sker under handledning av läraren. I undervisningen ska elevernas ålder och individualitet beaktas så att det till exempel i fråga om små elever handlar om att öva på att planera det egna arbetet tillsammans med gruppen och under lärarens handledning.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 288/2019 rd

Bland annat i syfte att undvika felaktiga tolkningar av läroplanen för den grundläggande undervisningen och för att fullfölja planen bättre inleder regeringen i enlighet med regeringsprogrammet projekt gällande kvaliteten och jämställdheten inom den grundläggande utbildningen som det anvisas 180 miljoner euro för.

Helsingfors 26.11.2019

Undervisningsminister Li Andersson